

Dosarul nr. 2ra-410/22
2-20033807-01-2ra-06042022

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) jud: I. Pulbere
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) jud: M. Guzun, I. Dutca, A. Malii

D E C I Z I E

1 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Mariana Pitic
Victor Burduh
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de avocatul Marcel Burlacu în interesele
Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Oleg
Gladei împotriva Societății pe Acțiuni „Apă Canal Chișinău” cu privire la anularea
ordinului, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absența forțată de la
muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 6 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 9 martie 2020, Oleg Gladei a depus cerere de chemare în judecată
împotriva SA „Apă Canal Chișinău”, prin care a solicitat:

- anularea ordinului nr.1883-p din 2 decembrie 2019 emis de SA „Apă Canal
Chișinău”, cu privire la desfacerea contractului individual de muncă pe durată
determinată din 27 ianuarie 1989 din inițiativa angajatorului, începând cu 11
decembrie 2019, în legătură cu deținerea statutului de pensionar pentru limită de
vârstă, conform art. 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii;

- repunerea în funcția de șef bază de producție, Departamentul mentenanță,
Direcția tehnică, producție;

- încasarea salariului pentru lipsa forțată de la serviciu începând cu 11
decembrie 2019;

- încasarea sumei de 50 000 lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral;

- compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a relatat că a activat la SA „Apă-Canal
Chișinău”, peste 30 de ani.

La 11 decembrie 2019, angajatorul i-a adus la cunoștință ordinul nr.1883-p
din 2 decembrie 2019, prin care a fost informat despre desfacerea contractului

individual de muncă pe durată determinată din 27 ianuarie 1989, din inițiativa angajatorului, începând cu 11 decembrie 2019, în legătură cu deținerea statutului de pensionar pentru limita de vârstă, conform art. 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii. În aceeași zi, a fost eliberat din funcția de șef bază de producție, Departamentul mentenanță, Direcția tehnică, producție.

Oleg Gladei a invocat că ordinul nr.1883-p din 2 decembrie 2019 este ilegal și abuziv, lipsit de temei juridic și probatoriu, motiv pentru care consideră că urmează a fi anulat.

În acest sens, a susținut că potrivit art. art.87 alin. (1) din Codul muncii, concedierea - desfacerea din inițiativa angajatorului a contractului individual de muncă pe durată nedeterminată, precum și a celui pe durată determinată - se admite pentru următoarele motive: y) deținerea de către salariat a statutului de pensionar pentru limită de vârstă.

Iar, la aplicarea acestei norme, angajatorul urma să dețină probe ce ar confirma că angajatul are statut de pensionar pentru limita de vârstă, adică vârstă și vechimea asigurată necesară și dacă beneficiază de pensie.

În lipsa unor astfel de probe, aplicarea art. 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii este inacceptabilă.

A menționat că, conform art. 14 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, dreptul la pensie pentru limită de vârstă se acordă dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile privind vârstele de pensionare și stagiile de cotizare prevăzute de prezenta lege.

Articolul 15 alin. (1) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, prevede că pensia pentru limită de vârstă poate fi stabilită la împlinirea vârstelor standard de pensionare prevăzute la art. 41, cu condiția realizării stagiului minim de cotizare de 15 ani.

Conform art. 41 alin. (1) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, începând cu 1 iulie 2019, se stabilește vârsta standard de pensionare de 63 de ani pentru bărbați și, începând cu 1 iulie 2028, vârsta standard de pensionare de 63 de ani pentru femei.

Începând cu 1 iulie 2018, vârsta standard de pensionare pentru bărbați constituie 62 ani 8 luni și va crește în fiecare an la 1 iulie cu 4 luni până va constitui 63 ani către anul 2019, iar vârsta de pensionare pentru femei constituie 58 ani și va crește în fiecare an la 1 iulie cu 6 luni până va constitui 63 ani către anul 2028.

Stagiul complet de cotizare de la 1 iulie 2018 pentru bărbați constituie 34 ani și pentru femei 31 ani.

Prin prisma prevederilor legale reținute, reclamantul a menționat că întrunește condițiile privind vârstele de pensionare și stagiile de cotizare prevăzute de lege, însă, nu poate beneficia de pensie din motivul iresponsabilității angajatorului și impedimentelor create de către acesta.

În acest context, a relatat că SA „Apă Canal Chișinău” a prezentat tardiv actele și certificatele corespunzătoare Casei Naționale de Asigurări Sociale pentru calcularea și perfectarea pensiei reclamantului, abia la 25 februarie 2020, fapt adevărat de scrisoarea nr.01-633 din 25 februarie 2020, după numeroase solicitări și insistențe din partea reclamantului.

Iar, în rezultatul expedierii solicitărilor către Serviciul Fiscal de Stat, prin scrisoarea nr.26-10/3-06 din 19 februarie 2020, s-a depistat că SA „Apă Canal Chișinău” a reținut impozitul pe venit din salariu în sumă de 321 196 de lei calculat pentru absența forțată de la locul de muncă, deși acest fapt este interzis prin art. 47 al Hotărârii Guvernului nr. 697 din 22 august 2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la reținerea impozitului pe venit din salariu și din alte plăți efectuate de către patron în folosul angajatului, precum și din plățile achitate în folosul persoanelor fizice care nu practică activitate de întreprinzător pentru serviciile prestate și/sau efectuarea de lucrări.

Mai mult, conform informației eliberate de Inspectoratul de Stat al Muncii nr.G-90/20 din 12 februarie 2020, în perioada 1 februarie 2019 – 31 decembrie 2019, reclamantului i-a fost calculat și achitat lunar salariul în sumă de 105 209,66 lei, iar conform adeverinței prezentată Casei Naționale de Asigurări Sociale, angajatorul a indicat că reclamantului, pentru aceeași perioadă, i-au fost calculat și achitat cuantumul salarial de 275 309 lei.

Astfel, reclamantul a reținut că i s-au prezentat date neveridice și eronate privind cuantumul salariale achitate, în sensul diminuării acestora.

De asemenea, a invocat că eliberarea sa a fost efectuată cu încălcarea prevederilor art. 87 alin. (1) din Codul muncii, în conformitate cu care, concedierea salariaților membri de sindicat se admite cu consultarea prealabilă a organului (organizatorului) sindical din unitate.

În acest sens, a relatat că prin răspunsul nr.43-01-CS din 8 noiembrie 2019, organul sindical s-a opus eliberării lui din funcția deținută, din considerentul lipsei probelor sau a dovezilor ce ar demonstra faptul că salariatul și-a stabilit pensia pentru limită de vârstă deținând statut de pensionar pentru limita de vârstă.

În drept, a invocat prevederile art. 86, 88, 89, 354, 355 și 356 din Codul muncii.

Prin hotărârea din 15 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Gladei împotriva SA „Apă Canal Chișinău” cu privire la anularea ordinului, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a anulat Ordinul nr.1883-p din 2 decembrie 2019 de desfacere a contractului individual de muncă pe durată nedeterminată din 27 ianuarie 1989 încheiat între SA „Apă-Canal Chișinău” și Oleg Gladei și concediere în legătură cu deținerea de către salariat a statutului de pensionar pentru limita de vârstă.

S-a restabilit Oleg Gladei în funcția anterior deținută la SA „Apă-Canal Chișinău”, șef baza de producție, Departamentul mentenanță (cod 55100).

S-a încasat de la SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul lui Oleg Gladei salariul mediu pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă, din 11 decembrie 2019 – până la restabilirea în funcție.

S-a încasat de la SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul lui Oleg Gladei, un salariu mediu, cu titlu de prejudiciu moral pentru concedierea ilegală, dispusă în baza ordinul nr.1883-p din 2 decembrie 2019.

S-a încasat de la SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul lui Oleg Gladei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suma de 8 000 lei.

În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

La 24 februarie 2021 SA „Apa Canal Chișinău” a declarat apel împotriva hotărârii, solicitând casarea ei și emiterea unei decizii noi, prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă integral.

Prin decizia din 6 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de SA „Apa Canal Chișinău” și s-a menținut hotărârea din 15 februarie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

La 7 februarie 2022, SA „Apa Canal Chișinău”, fiind reprezentată de avocatul Marcel Burlacu, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă ca nefondată.

În motivarea recursului, reprezentantul SA „Apa Canal Chișinău”, avocatul Marcel Burlacu, a invocat că decizia este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

A susținut că SA „Apă-Canal Chișinău” deține dosarul personal al intimatului și cunoștea când acesta a împlinit vârsta de pensionare și când a întrunit condițiile de a fi eliberat pentru atingerea vârstei de pensionare.

În acest context, a menționat că, cunoscând anul nașterii și vârsta lui Oleg Gladei, numai erau necesare probe suplimentare, ce ar demonstra că angajatorul legal și întemeiat l-a eliberat pe reclamant pentru atingerea plafonului de vârstă pentru pensionare.

Astfel, consideră că intimatului nu i-a fost cauzat lui Oleg Gladei careva prejudiciu deoarece SA „Apă-Canal Chișinău” nu a făcut altceva decât a îndeplinit rigorile legale stabilite pentru încetarea contractelor de muncă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Referitor la termenul de declarare a recursului, Colegiul reține că decizia din 6 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost comunicată SA „Apă-Canal Chișinău” prin intermediul poștei electronice, la 11 ianuarie 2022 (f.d.81).

Din aceste considerente, Colegiul constată că recursul a fost declarat în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Curtea Supremă de Justiție a expediat intimatului cererea de recurs la 6 aprilie 2022, informându-l despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Până la data examinării admisibilității recursului, intimatul nu a depus referință la recursul declarat.

Prin încheierea din 18 mai 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de SA „Apă-Canal Chișinău”, a fost considerat admisibil.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Verificând argumentele invocate în recurs, prin prisma materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia că recursul declarat de avocatul Marcel Burlacu în interesele SA „Apă-Canal Chișinău” urmează a fi admis și casată decizia din 6 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În debutul analizei sale, Colegiul consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac vs. Croația (hotărârea din 5 aprilie 2018) potrivit cărora, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nicio așteptare, în baza Convenției sau de altă natură, potrivit căreia Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

Astfel, efectuând controlul judiciar al deciziei din 6 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei, iar drept consecință nu a stabilit legea aplicabilă speței, pronunțând în consecință o soluție nemotivată.

În acest sens, Colegiul menționează că, Curții de Apel Chișinău, reieșind din efectul devolutiv al apelului, îi revenea o deosebită atenție de a determina raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia, iar drept urmare obiectul probațiunii pe cauza dedusă judecării, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiectiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

Implicit circumstanțelor cauzei, Colegiul atestă că reclamantul Oleg Gladei a invocat că ordinul nr.1883-p din 2 decembrie 2019 este ilegal și că la aplicarea art. 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii, SA „Apă-Canal Chișinău” nu deținea probe ce ar confirma că angajatul are statut de pensionar pentru limita de vârstă, adică vârstă și vechimea asigurată necesară și dacă beneficiază de pensie.

În motivarea deciziei contestate, instanța de apel a conchis că SA „Apă-Canal Chișinău” nu a demonstrat că la data emiterii ordinului de concediere dispunea de înregistrări ce confirmă statutul de pensionar pentru limită de vârstă al lui Oleg Gladei.

În acest sens, instanța de apel, preluând concluziile primei instanțe, a opinat doar că Oleg Gladei a fost concediat în mod ilegal.

Însă, studiind materialele cauzei, Colegiul constată că deși, la examinarea cauzei în ordine de recurs nu pot fi administrate probe noi, reprezentantul SA „Apă-Canal Chișinău” a menționat în cererea de apel și a anexat la cererea de recurs răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.774 din 10 martie 2021 (f.d.119), conform căruia intimatul Oleg Gladei se află la evidență la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sec. Rîșcani, mun. Chișinău și deține statut de beneficiar de pensie pentru limita de vârstă anticipată începând cu 12 aprilie 2017, iar începând cu 20 februarie 2020, beneficiază de pensie pentru limita de vârstă.

Colegiul consideră că în condițiile din speță, constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise, astfel încât instanța de recurs este în dificultate în exercitarea controlului judiciar asupra unei asemenea soluții.

La caz, este relevantă jurisprudența CtEDO, care a statuat în cauza Hiro Balani vs. Spania că, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a articolului 6 §1 din CEDO.

Astfel, Colegiul reiterează că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, însă în condițiile din speță decizia din 6 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău nu corespunde acestor calități.

Sub acest aspect Colegiul învederează că, prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea hotărârii judecătorești ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, or, funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. O hotărâre se consideră motivată în mod corespunzător atunci când permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlande).

Coroborând circumstanțele ce preced, instanța de recurs conchide temeinicia recursului declarat împotriva deciziei din 6 octombrie 2021 a Curții de Apel

Chișinău, deoarece soluția instanței de apel este bazată pe neelucidarea circumstanțelor speței.

Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie dictată de concluzii nemotivate și nu a elucidat toate circumstanțele pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului declarat de avocatul Marcel Burlacu în interesele SA „Apă-Canal Chișinău” și casării deciziei 6 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele cauzei, probele administrate și reexaminând cauza să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 444 și 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Codul de procedură civilă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de avocatul Marcel Burlacu în interesele Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”.

Se casează integral decizia din 6 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Gladei împotriva Societății pe Acțiuni „Apă Canal Chișinău” cu privire la anularea ordinului, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța apel, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Maria Ghervas

Mariana Pitic

Victor Burduh

Dumitru Mardari